

RISIKORYDDING.NO

Hva er en dugnad?

Dugnad har lang tradisjon i Norge, men dugnad for lokal trygghet er nytt! Risikorydding skjer aller best gjennom felles innsats – for fellesskapet – i nærmiljøet. Dugnader kan være større opplegg, eller mindre aksjoner. Og de kan gjennomføres med enkle midler.

Dugnad er en eldgammel norsk skikk. Tradisjonelt var det en utbredt form for kollektiv selvhjelp: Naboer og bygdefolk gikk sammen om å hjelpe hverandre med oppgaver som var for krevende for den enkelte. Alle hjalp til, og alle fikk hjelp.

Dugnaden lever videre, men mest i andre former, og oftest for å skaffe penger til en slunken lagskasse til idrettslaget eller musikkorpset. Men også våropprydding i gata eller i borettslaget skjer på dugnad. Ikke ulikt en dugnad for rydding av risiko.

Risikorydding er en nasjonal dugnad – med oppfordring til lokal dugnadsinnsats.

DEN NORSKE DUGNADEN

Dugnad handler kort og godt om at noen går sammen om å gjøre en felles innsats uten betaling. Prinsippet er at jo flere hender som hjelper til (og hoder som tenker sammen!), desto mer får man utrettet. Oppgavene løses med lave kostnader. Hovedinnsatsen er det ulønnede arbeidet. I tillegg kan det komme materiellutgifter, men de kan også skaffes gratis.

Dagens dugnader har i stor grad pengeinnsamling som formål, med betalt arbeidsinnsats som finansierer lagsarbeid. Men fortsatt er den mer tradisjonelle dugnaden, med løsning av felles, fysiske oppgaver i nærmiljøet utbredt. Slike kan typisk være vårpuss i barnehage eller borettslag, eller opprydding i gater og veier.

Noen dugnader er små og helt lokale, og gjennomføres på alt fra noen timer til en helg. Andre kan være mer kampanjeorienterte og gå over lengre tid, hvor flere oppgaver skal løses underveis. Atter andre kan være nasjonale, vare i mange år og bestå av en rekke små og store aktiviteter.

Fellesnevnerne for de fleste slike dugnader er at:

- Oppgavene er definerte og avgrensede
- Dugnaden har en fastsatt begynnelse og slutt
- Folk møtes oftest ansikt til ansikt
- De som møtes, utfører felles arbeidsoppgaver
- Arbeidet som utføres er ikke betalt

dugnad (fra norrønt dugnaðr), ulønnet, frivillig felles innsats med betydning for en gruppe, et fellesskap; utført i et boligområde, for en forening, el.l.; vanligvis i et lokalsamfunn, men også regionalt eller nasjonalt.

Dugnad
ble i 2004 kåret
til Norges
nasjonalord!

Se også artiklene:

Hvordan starte
en dugnad?

Hvordan planlegge
en dugnad?

Hvordan mobilisere
til dugnad?

Hvordan gjennomføre
en dugnad?

Ressurser:

Håkon Lorentzen og Line
Dugstad har forsket på
dugnadfenomenet:
«Den norske dugna-
den. Historie, kultur og
fellesskap»
(Høyskoleforlaget, 2011)

Mange dugnader inkluderer også en eller annen form for sosialt innslag, med mat eller andre tiltak, som både motiverer til deltakelse og styrker følelsen av fellesskap.

Risikorydding er en nasjonal kampanje som skal gå over flere år, med dugnader på det lokale plan som sin kjerne.

DUGNAD FOR TRYGGHET

Risikorydding utfordrer kommuner og foreninger, store og små til å arrangere dugnader: Lokal innsats for å redusere faren for ulykker og omfanget av personsaker – rett og slett ved å rydde bort faremomenter i nærmiljøet.

En slik dugnad vil kunne være en blanding av forskjellige tiltak, alt fra å rydde bort søppel som folk kan skade seg på til å legge til rette for at man melder fra til kommunen om hull i asfalten – eller annet som må rettes på eller gjøres. Det kan være både utendørs og innendørs, og i hus og hager. Det betyr samtidig at ryddedugnadene kan ta svært forskjellig form.

Mange hender kan gjøre mer enn noen få. Jo flere øyne som ser, desto mer oppdager vi. Med små bidrag fra mange kan vi skape et tryggere samfunn og forebygge skader. Resultatet er at alle får noe igjen for innsatsen. Fellesskapet styrkes, lokalsamfunnet styrkes.